

LUNDS
UNIVERSITET

BESLUT

2017-11-09

Dnr V 2017/1352

Justitiedepartementet

Rektor

Yttrande över slutbetänkandet "Så stärker vi den personliga integriteten" (SOU 2017:52)

Lunds universitet har anmodats att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Universitetet avger härmed följande synpunkter som utarbetats av universitetslektor Mats Johansson och professor emeritus Göran Hermerén vid medicinska fakulteten respektive arkivchef Göran Sjögård vid humanistiska och teologiska fakulteterna (HT). Yttrandet har samordnats av vicerektor och professor Bo Ahrén, universitetsledningen.

Synpunkter

Kommitténs generella slutsats är att den enskilde på ett flertal områden drabbas av stegvisa försämringar av den personliga integriteten. Den enskildes kunskaper om hur dennes personuppgifter hanteras och enskildas möjligheter att påverka hur och vem som använder dem, försämras kontinuerligt. Det beror på att tillämpningen av skyddsbestämmelserna om information, samtycke, angivande av ändamål försvagats i takt med den digitala expansionen.

Utredningen konstaterar vidare att det finns förhållandevis lite forskning om vilken inverkan den digitala utvecklingen har på människan och hennes uppfattning om världen och om sig själv. Forskning om digitalisering och personlig integritet skulle höja kunskapsnivån och finna tekniska och legala lösningar. Man föreslår därför Vetenskapsrådet får i uppdrag att fördela anslag till tvärvetenskaplig forskning om på vilket sätt människan påverkas. Lunds universitet stöder detta förslag.

Tillsyn utgör också en viktig del i det sammantagna integritetsskyddet. Valfungerande tillsyn är dock synnerligen resurskrävande. Idag framstår utsikterna till ändamålsenlig och effektiv tillsyn därför som mycket dåliga. Datainspektionen (eller andra relevanta tillsynsmyndigheter) kan således inte utan vidare förväntas axla ett ännu mer ambitiöst tillsynsuppdrag.

Slutbetänkandets förslag till myndighetsanalys av Datainspektionen är därför ett viktigt steg i att kartlägga myndighetens möjligheter att uppfylla detta sitt tillsynsuppdrag. Det är dock angeläget att här vara på det klara över vad man avser med god tillsyn. Både teknik och lagstiftning är komplicerad och bygger delvis på bedömningar av hur den ska tillämpas. Bland frågorna hör i vilken mån myndigheten själv bör initiera tillsyn, vad noggrann granskning kräver i de aktuella fallen, samt i vilken utsträckning tillsyn bör ske.

Lunds universitet vill därför påpeka att det är angeläget med mer vägledning från tillsynsmyndigheten i samband med digitaliseringen av förvaltningen och tydligare och mer konkret vägledning från Datainspektionen.

Lunds universitet anser också att slutbetänkandets förslag att inrätta en "statens molntjänst" är ett bra förslag. Det krävs ett bättre skydd mot och kontroll av kommersiella molntjänster samt i vissa fall är en helt statlig tjänst att det enda möjliga om full kontroll skall kunna åstadkommas.

Lunds universitet vill även betona att den enskildes möjlighet till kunskap om och förståelse av dennes personuppgifter används behöver förbättras. Det är svårt att ge ett betryggande svar om informationssäkerhet till en person som har otillräckliga kunskaper om de tekniska och juridiska grundförutsättningarna. Slutbetänkandet föreslår därför att ett antal myndigheter får i uppdrag att inom sitt ansvarsområde utforma och bedriva omfattande folkbildning avseende digitaliseringen och dess inverkan på den personliga integriteten. Detta ställer sig Lunds universitet sig bakom och vill i sammanhanget föreslå att det även borde vara lämpligt med sådan utbildning även på gymnasial nivå och inom den högre utbildningen

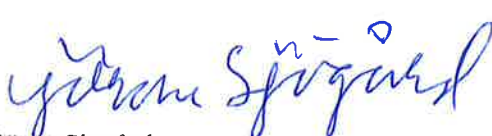
Slutbetänkandets förslag att utreda av frågan om ett utökat sekretessskydd för uppgifter om elever i skolans IT-system är bra men är enligt Lunds universitets mening, alltför begränsat. I offentlig verksamhet vilar det rättsliga skyddet i hög grad på gällande sekretessbestämmelser. I en tid då personprofiler kan byggas upp i små steg (där varje enskilt steg tycks harmlöst) och där personuppgifter är en handelsvara, är det viktigt att utifrån ett sådant perspektiv se över vilket skydd dagens sekretessbestämmelser ger medborgarna. Möjligheten att samköra uppgifter om elever i skolans IT-system med uppgifter i sociala medier (Google, Facebook) ska inte underskattas.

Lunds universitets är som tidigare nämnts positivt till slutbetänkandets förslag att anslå medel åt forskning inom området personlig integritet. Dock vill universitetet understryka att det behövs mer omfattande och långsiktiga satsningar än vad som föreslagits för att utreda och följa utmaningar för den personliga integriteten på ett brett sätt. Förslaget fokuserar på forskning gällande det sätt på "vilket sätt människan påverkas av förändringar i den privata sfären och av den accelererande digitala hanteringen av personuppgifter". Lunds universitet vill påpeka att det är viktigt att inte tappa andra viktiga forskningsfrågor rörande tekniska, juridiska och etiska frågor relaterade till skyddsåtgärder avseende svenska förhållanden.

Beslut

Beslut att avge detta yttrande har fattats av undertecknad rektor i närvaro av förvaltningschef Susanne Kristensson efter hörande av representant för Lunds universitets studentkårer och efter föredragning av arkivchef Göran Sjögård.

Torbjörn von Schantz

Göran Sjögård
(Humanistiska och teologiska fakulteterna)